

שם המחלקה: המחלקה לתלמוד ותורה שבעל-פה

שם ומספר הקורס: כתבי ההלכה של הרמב"ם

09-1826-01

שם הקורס באנגלית:

The Halakhic Writings of Maimonides

שם המרצה: פרופ' דוד הנשקה

סוג הקורס: סמינריון

היקף שעות: 2 ש"ש

סמסטר: שנתי

שנת לימודים: תשפ"ד

אתר הקורס באינטרנט: lemida.biu.ac.il

א. מטרת הקורס ותוצרי למידה:

מטרת הקורס:

היכרות של ממש עם ספרות ההלכה של הרמב"ם, מתוך בחינתה בזוויות כרונולוגיות, מתודיות ותפיסתיות.

תוצרי למידה:

יכולת ניתוח מדעי של טקסטים מספרות ההלכה של הרמב"ם.

ב. תוכן הקורס:

נושאים:

כתבי ההלכה בסדרם הכרונולוגי, תוך בירור בעיות האוטנטיות, הטקסט, תרגומיו ומהדורותיו; התפתחות חשיבתו ההלכתית של הרמב"ם על-פי ניתוח השוואתי; פרקים בתפיסת ההלכה של הרמב"ם; בעיות יסוד ב'משנה תורה' לרמב"ם.

מהלך השיעורים:

השיעורים מתנהלים סביב לימוד גופי המקורות, המצויים לפני הלומדים בחוברת הקורס, ועל יסוד ביבליוגרפיה מתאימה.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

הוצאה 1: הקדמה – מקומה של ההלכה בתוך ספרות הרמב"ם וקביעת תחומיהם של 'כתבי ההלכה'.

הוצאות 2-5: חיבורים תלמודיים של הרמב"ם: פירושי התלמוד, פירוש המשנה, הלכות הירושלמי, ספר המצוות, משנה תורה – טיבם, היקפם, מקורות הטקסט, מהדורות, תרגומים; חיבורים שנתייחסו לרמב"ם.

הוצאות 6-10: התפתחות חשיבתו ההלכתית של הרמב"ם על-פי ניתוח שורה של סוגיות השוואתיות; דרכו של הרמב"ם בתיקון מהדורות ראשונות – פירוש המשנה, ספר המצוות ומשנה תורה.

הוצאות 11-16: פרקי יסוד בתפיסת ההלכה של הרמב"ם: 'דרבנן', 'דאורייתא', 'הלכה למשה מסיני', 'דברי נביאים', מצוות האבות.

הוצאות 17-18: לבעיית הסתירות ב'משנה תורה': סוגיות ומתודות.

הוצאות 19-20: לבעיית ההנמקות ב'משנה תורה'.

הוצאות 21-22: לפרשנות המקרא ההלכתית ב'משנה תורה'.

הוצאות 23-24: לביטויי הגותו של הרמב"ם במסגרת משנתו ההלכתית.

הוצאות 25-26: הרמב"ם כמפרש דברי עצמו.

ג. דרישות קדם:

היכרות כללית עם עולם התלמוד.

ד. חובות / דרישות / מטלות:

עבודה סמינריונית, שתנתח באופן עצמאי פסקה מתוך כתבי ההלכה של הרמב"ם, מתוך שימוש במתודות שנלמדו בקורס ויישומן.

ה. מרכיבי הציון הסופי:

ציון מספרי, על-פי העבודה הסמינריונית והפעילות במהלך הקורס.

ו. ביבליוגרפיה:

ש' ליברמן, הלכות הירושלמי להרמב"ם ז"ל, ניו יורק תש"ח, מבוא;

י' לוינגר, דרכי המחשבה ההלכתית של הרמב"ם, ירושלים תשכ"ה;

י' שילת, אגרות הרמב"ם, ירושלים תשמ"ז-ח;

א' רביצקי (עורך), הרמב"ם – שמרנות, מקוריות, מהפכנות, ירושלים תשס"ט.